

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет природничих наук
Кафедра географії та природознавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РЕКРЕАЦІЙНА ГЕОГРАФІЯ

Рівень освіти – другий (магістерський рівень)
Освітня програма Середня освіта (Географія)
Спеціальність 014 Середня освіта
Спеціалізація 014.07 Географія
Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
географії та природознавства
Протокол № 8 від “28” лютого 2023 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Рекреаційна географія
Викладач (-і)	Червінський Андрій Іванович
Контактний телефон викладача	
E-mail викладача	andrii.chervinskyi@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	вибіркова
Обсяг дисципліни	6 кредитів ECTS, 180 год, екзамен
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Згідно затвердженого розкладу консультацій
2. Анотація до курсу	
Рекреаційна географія це комплексна географічна наука і навчальна дисципліна, яка вивчає територіальну організацію рекреаційного господарства та особливості рекреаційної діяльності людини в межах певних територій – територіальних рекреаційних систем різних типів і рангів. Курс рекреаційної географії передбачає ознайомлення студентів із закономірностями формування, функціонування, динамікою, розміщенням та типологією територіальних рекреаційних систем, рекреаційною діяльністю її видами і формами та територіальною диференціацією рекреаційних потреб населення, рекреаційними ресурсами, методами їх оцінки та використання, екологічними наслідками рекреаційної діяльності та принципами рекреаційного природокористування. Особлива увага приділяється обґрунтуванню й реалізації рекреаційного районування з метою визначення рекреаційних функцій території при географічному поділі праці у сфері рекреації й туризму.	
3. Мета та цілі курсу	
Мета: формування спеціальних знань з методологічних засад рекреаційної географії як науки, територіальної організації рекреаційно-туристичного господарства України і світу, яка в сучасних умовах перетворилася на вагомий і визначний чинник економічного розвитку. Цілі: - вивчення теоретичних основ даної дисципліни; - пізнання закономірностей виникнення, функціонування і розвитку територіальнорекреаційних систем, - вивчення методів дослідження рекреаційної географії, - характеристика ознак районоутворення – умов, факторів задля успішного вирішення як наукових, так і практичних питань, пов'язаних з подальшим розвитком рекреаційної географії. - визначити основні поняття рекреаційної географії та навчити студентів використовувати їх у майбутній практичній роботі у сфері туристичної індустрії та бізнесу; - здобути знання про сутність рекреаційної географії, передумови її розвитку, значення в контексті сталого розвитку; - обґрунтувати необхідність засвоєння студентами знань з основ рекреаційної географії, як базових при плануванні різноманітних заходів в галузі рекреаційної географії і туристичної індустрії.	
4. Результати навчання	
- Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, а також світоглядних наук. - Знати і розуміти основні види географічної діяльності, їх поділ. - Пояснювати особливості організації географічного простору. - Аналізувати склад і будову природних і соціосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах.	

- Знати цілі сталого розвитку та можливості своєї професійної сфери для їх досягнення, в тому числі в Україні.

5. Компетентності

- Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов у професійній діяльності з географії або у процесі навчання із застосуванням сучасних теорій та методів дослідження природних та суспільних об'єктів та процесів.
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- Здатність застосовувати знання і розуміння основних характеристик, процесів, історії і складу природи і суспільства.
- Здатність аналізувати, синтезувати, оцінювати, щоб виявляти проблеми організації туристичної діяльності, природокористування і виробляти рішення щодо їх усунення.
- Здатність ідентифікувати та класифікувати відомі і реєструвати нові об'єкти у географічній оболонці, їх властивості та притаманні ним процеси.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	24
семінарські заняття / практичні / лабораторні	36
самостійна робота	120

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
2	106 Географія	I	Вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Вступ. Рекреаційна географія як наука та її теоретична база. Об'єкт, предмет, мета та завдання курсу. Територіальна організація рекреаційного господарства. Рекреація і туризм. Рекреаційний потенціал. Територіальні рекреаційні системи. Рекреаційна територія. Рекреаційний об'єкт. Рекреаційна місткість. Рекреаційне навантаження.	Лекція, практичне заняття	[5, 7]	Опрацювати теоретичний матеріал, розв'язати завдання контрольного тесту з теми (10 год)	5	До наступного заняття за розкладом
Тема 2. Районування та територіальні рекреаційні системи. Засади рекреаційного районування. Виокремлення ядер районоутворення. Делімітація регіонів. Аналіз структури регіонів.	Лекція, практичне заняття	[1, 8, 13]	Опрацювати теоретичний матеріал, розв'язати завдання контрольного тесту з теми (10 год)	5	До наступного заняття за розкладом

Рекреаційне районування світу та України. Макрорайон, мезорайон, підрайон, мікрорайон. Територіальні рекреаційні системи і комплекси. Орган керування, рекреанти, природні та історико-культурні комплекси, технічні системи, обслуговуючий персонал.					
Тема 3. Рекреаційні умови і ресурси. Поняття про рекреаційні умови і ресурси. Природні та історико-культурні рекреаційні ресурси. Соціально-економічні рекреаційні ресурси. Оцінка рекреаційних ресурсів території. Рекреаційні ресурси України і світу. Кліматичні ресурси. Ландшафтні рекреаційні ресурси. Рекреаційні ресурси пляжів. Ресурси природнозаповідного фонду. спелеоресурси.	Лекція, практичне заняття	[6, 9, 10]	Опрацювати теоретичний матеріал, розв'язати завдання контрольного тесту з теми (10 год)	5	До наступного заняття за розкладом
Тема 4. Рекреаційні потреби та діяльність. Загальні потреби суспільства. Енергетична потреба. Потреба в конструкційних матеріалах. Споживчі потреби. Комунікаційні потреби. Духовні потреби. Науковоінформаційні потреби. Рекреаційні потреби в Україні і світі. Високо-розвинуті країни, середньорозвинуті країни. Країни, що розвиваються. Рекреаційна діяльність в Україні і світі. Медичний, рекреаційний і пізнавальний туризм	Лекція, практичне заняття	[4, 7, 9]	Опрацювати теоретичний матеріал, розв'язати завдання контрольного тесту з теми (10 год)	5	До наступного заняття за розкладом
Тема 5. Лікувально-курортне господарство України як важлива галузь рекреаційної географії. Лікування системи кровообігу та захворювань	Лекція, практичне заняття	[2, 5, 7]	Опрацювати теоретичний матеріал, розв'язати завдання контрольного	5	До наступного заняття за розкладом

нервової системи. Санаторно-курортний фонд Одеської, Донецької області й АРК. Лікування захворювань органів травлення і дихання. Гідрокарбонатно-сульфатно- кальцієво-магнієва вода "Нафтуся". Вуглекислі води Карпатського регіону. Лікування туберкульозу легенів. Лікування захворювань опорно- рухового апарату та сечостатевої системи. Лікувальні грязі (пелоїди). Лікувальні торфові грязі. Сульфідні мулові грязі.			тесту з теми (10 год)		
Тема 6. Оздоровчо- спортивна, пізнавальна та розважально-ділова діяльність галузевої рекреації. Пішохідний і водний туризм. Походи I, II та III категорій складності. Рівнинні, височинні і гірські річки України. Велосипедний туризм. Велосипедні подорожі I та II категорій складності. Спелеологічний і гірськолижний туризм. Райони здійснення спелеопоходів. Печери горизонтального та вертикального типу. Місцевості для розвитку гірськолижного туризму. Релігійний, сільський зелений та екологічний туризм. Гральний бізнес. Діловий та міський туризм	Лекція, практичне заняття	[4, 5, 10]	Опрацювати теоретичний матеріал, розв'язати завдання контрольного тесту з теми (10 год)	5	До наступного заняття за розкладом
Тема 7. Регіональна рекреаційна географія України. Південний рекреаційний район. Західний підрайон. Кримський підрайон. Східний підрайон. Карпатський район. Передкарпаття. Карпати. Закарпаття. Поліський	Лекція, практичне заняття	[7, 15, 17]	Опрацювати теоретичний матеріал, розв'язати завдання контрольного тесту з теми (10 год)	5	До наступного заняття за розкладом

район. Житомирське Полісся. Київське Полісся. Чернігівське Полісся. Новгород-Сіверське Полісся. Лівобережний та правобережний район. Поділля. Правобережний Лісостеп. Лівобережний лісостеповий район. Степовий рекреаційний район.					
Тема 8. Природно-заповідний фонд України. Біосферні заповідники. Чорноморський біосферний заповідник. Карпатський біосферний заповідник. Дунайський біосферний заповідник. Заповідник «Асканія-13 Нова». Національні природні парки. Національний природний парк «Синевир». Національний природний парк «Ужанський». Національний природний парк «Шацький». Заказники: ландшафтні, лісові, ботанічні, загальнозоологічні, орнітологічні, ентомологічні, іхтіологічні, гідрологічні, загальногеологічні, палеонтологічні, карстово-спелеологічні.	Лекція, практичне заняття	[1, 5, 7]	Опрацювати теоретичний матеріал, розв'язати завдання контрольного тесту з теми (20 год)	5	До наступного заняття за розкладом
Тема 9. Європейський рекреаційний макрорайон Рекреаційно-туристичне господарство країн Європейського макрорайону. Рекреаційно-туристичне господарство Франції. Рекреаційно-туристичне господарство Іспанії. Рекреаційно-туристичне господарство Італії. Рекреаційно-туристичне господарство Великої Британії. Рекреаційно-туристичне господарство Німеччини та	Лекція, практичне заняття	[5, 20]	Опрацювати теоретичний матеріал, розв'язати завдання контрольного тесту з теми (20 год)	5	До наступного заняття за розкладом

Австрії. Рекреаційно-туристичне господарство країн Бенілюксу та північної Європи.					
Тема 10. Азійський рекреаційний макрорайон Рекреаційно-туристичне господарство Туреччини. Стамбул. Анкара. Анталія. Рекреаційно-туристичне господарство Кіпру. Проблеми розвитку рекреації і туризму у «турецькому Кіпрі». Рекреаційно-туристичні центри Кіпру: Нікосія, Лімасол, Ларнака, Фамагуста, Пафос. Рекреаційно-туристичне господарство Індії. Північна рекреаційна область. Штат Джамму і Кашмір. Курорт Гулмарг. Східна туристична область (Калькутта). Західна туристична область (Мумбай (Бомбей)). Південна туристична область (Ченнаї (Мадрас)). Рекреаційно-туристичне господарство Непалу. Рекреаційно-туристичне господарство Таїланду. Бангкок.	Лекція, практичне заняття	[7, 22, 23]	Опрацювати теоретичний матеріал, розв'язати завдання контрольного тесту з теми (20 год)	5	До наступного заняття за розкладом
Тема 11. Африканський рекреаційний макрорайон Рекреаційно-туристичне господарство Єгипту. Історико-культурні пам'ятки Єгипту. Курорти Шарм-ель-Шейх і Хургада. Туристичні центри Єгипту: Каїр, ЕльГуна, Гіза, Луксор, Мемфіс. Рекреаційно-туристичне господарство Марокко	Лекція, практичне заняття	[5, 30, 31]	Опрацювати теоретичний матеріал, розв'язати завдання контрольного тесту з теми (10 год)	5	До наступного заняття за розкладом

Тема 12. Північноамериканський рекреаційний макрорайон. Рекреаційно-туристичне господарство США. Парк відпочинку "Діснейленд". Центр кіноіндустрії Голлівуд. Центри грального бізнесу: Лас-Вегас, Рино, АтлантикСіті, Сан-Дієго. Вашингтон і Нью-Йорк як туристичні центри. Рекреаційнотуристичне господарство Канади	Лекція, практичне заняття	[5, 30, 31]	Опрацювати теоретичний матеріал, розв'язати завдання контрольного тесту з теми (10 год)	5	До наступного заняття за розкладом
Тема 13. Центральноамерикансько-Карибський рекреаційний макрорайон. Рекреаційно-туристичне господарство країн Карибського басейну. Рекреаційнотуристичний профіль Вест-індії. Рекреаційно-туристичне господарство Коста-Рики. Рекреаційно-туристичне господарство Куби. Рекреаційно-туристичне господарство Домініканської Республіки. Острів Аруба.	Лекція, практичне заняття	[5, 22, 23]	Опрацювати теоретичний матеріал, розв'язати завдання контрольного тесту з теми (20 год)	5	До наступного заняття за розкладом
Тема 14. Південноамериканський рекреаційний макрорайон. Рекреаційно-туристичне господарство Бразилії. Курорти Копа-Кабана, Леблон, Іпанема. Столиця туризму в сільві - місто Манаус. Північний рекреаційний район. Північно-східний район. Сальвадор. Південно-східний рекреаційний район. Ремісничий центр - місто Жуан-Песоа. Рекреаційно-туристичне господарство Аргентини.	Лекція, практичне заняття	[7, 26]	Опрацювати теоретичний матеріал, розв'язати завдання контрольного тесту з теми (10 год)	5	До наступного заняття за розкладом

7. Система оцінювання курсу	
Загальна система оцінювання курсу	Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять. Усі студенти мають обов'язково виконати усі практичні роботи передбачені навчальною програмою. Оцінки за виконані практичні роботи виставляються у національній шкалі («відмінно» - 5, «добре» - 4, «задовільно» - 3, «незадовільно» - 2). Вони виставляються у журналах обліку відвідування та успішності академічної групи. Окрім цього впродовж семестру на практичних заняттях проводиться два зрізи знань у тестовій формі для оцінки рівня опрацювання теоретичного матеріалу курсу. У кінці семестру виводиться середнє арифметичне з отриманих оцінок, яке виставляється у 50-бальній шкалі як підстава допуску до екзамену.
Вимоги до письмової роботи	У формі письмової самостійної роботи виконуються два контрольні зрізи знань теоретичного матеріалу, які оцінюються за 5-бальною шкалою.
Практичні заняття	Практичні заняття передбачають здійснення інструктажу з виконання завдань практичної роботи. Далі студенти приступають до виконання завдань, які передбачають створення баз даних, опрацювання їх у розрахунковій формі, побудові на основі опрацювання графіків і діаграм, створення картографічних моделей.
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент допускається до складання екзамену, якщо впродовж семестру він написав на позитивні оцінки обидва письмові тематичні зрізи, виконав і здав усі передбачені програмою практичні роботи, а також набрав сумарно за поточний контроль 25 балів і вище. Якщо не виконані ці усі вище перелічені умови, то студент не допускається до складання іспиту.
8. Політика курсу	
Організація навчального процесу здійснюється на основі кредитно-модульної системи відповідно до вимог Болонського процесу. Зараховуються бали, набрані при поточному оцінюванні, а саме на контрольних зрізах, за виконані лабораторні роботи. При цьому обов'язково враховується присутність студента на заняттях. Пропуски чи запізнення на заняття не звільняють від написання тематичних зрізів знань та виконання лабораторних робіт. Не допускаються списування та несвоєчасне виконання поставлених завдань для самостійного опрацювання, наявність незадовільних оцінок за 50% і більше навчального матеріалу. Політика щодо академічної доброчесності Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатів навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням: «Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”» https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/%D0%9D%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B7-	

[%E2%84%96627_27.09.2018.pdf](#).

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

В Університеті діють морально-етичні принципи та правила поведінки викладачів і студентів, яких слід дотримуватися у своїй діяльності, прописані в Кодексі честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

[https://pnu.edu.ua/wp-](https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/%D0%9A%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81.FR12.pdf)

[content/uploads/2021/02/%D0%9A%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81.FR12.pdf](https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/%D0%9A%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81.FR12.pdf)

Політика щодо перескладання змістових модулів та оскарження оцінювання

Ліквідація академічної заборгованості, перескладання змістових модулів та оскарження результатів оцінювання проводиться згідно порядку прописаного в «Порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019)»

<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/11/PORYaDOK-Orhanizatsii-Ta-Provedennia-Otsiniuvannia-Uspishnosti-Studentiv-Prykarpatskoho-Natsionalnoho-Universytetu-Im.-Vasylia-Stefanyka.pdf>

Участь в опитуванні (анкетуванні)

По завершенні вивчення курсу здобувачі вищої освіти мають можливість пройти опитування у системі Центру дистанційного навчання та моніторингу освітньої діяльності <https://d-learn.pnu.edu.ua/> щодо удосконалення якості навчання. Анкета носить анонімний характер і включає 10 запитань, відповіді на них будуть використовуватися лише в узагальненому вигляді.

Заповнення анкет є важливою складовою навчальної активності студентів, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати їх пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни.

9. Рекомендована література

Базова

1. Бейдик О. О. Словник-довідник з географії туризму, рекреації та рекреаційної географії. – К., 1998.
2. Бейдик О. О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування. – К.: Видавничо-поліграф. центр “Київський університет”. – 2001. – 395 с.
3. Кравців В., Гринів Л., Копач М., Кузик С. Науково-методичні засади реформування рекреаційної сфери. – Львів: НАНУ Ін-т рег. дослідж., 1999. – 80 с.
4. Кузик С. П. Теоретичні проблеми туризму: суспільно-географічний підхід: монографія / Степан Кузик. – Львів: Видавн. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 254 с.
5. Масляк П. О. Рекреаційна географія: навч. посібник / П. О. Масляк. – К.: Знання, 2008. – 343 с.
6. Стафійчук В. І. Рекреалогія: навч. посібник. – К.: Альтпрес, 2006.
7. Сюткін С. І., Леонтєва Г. Г. Рекреаційна географія / С. І. Сюткін, Г. Г. Леонтєва. – Суми: СумДПУ, 2007.

Допоміжна

8. Гуменюк Г. М., Фоменко Н. В. Наукові основи рекреації // Рекреаційний потенціал Прикарпаття: історія, сучасний стан, перспективи (Івано-Франківськ–Яремче, 16–18 грудня 2009 р.). – Івано-Франківськ, 2009.
9. Кузик С. П. Оцінка рекреаційних ресурсів та проблеми розвитку туризму в прикордонних районах (на прикладі Львівської області) / Туристичний феномен:

економічні, соціальні, екологічні і культурно-історичні передумови та наслідки. Матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Святогорськ, 14–16 травня 2002 р.). – Донецьк, 2002. – С. 288–290.

10. Любіцева О. О. Ринок туристичних послуг. – К.: Альтерпрес, 2002. – 436 с.

11. Мацола В. І. Рекреаційно-оздоровчо-туристичний комплекс (питання теорії, методології, практики). – Львів, 1998. – 278 с.

14. Олесневич Д. Л., Кузик С. П., Грицевич В. С. Економіко-математичний аналіз діяльності територіальних рекреаційних систем // Проблеми становлення ринкової економіки: Вісник Львів. ун-ту. Серія економічна. Вип. 25. – 1994. – С. 106–108.

13. Рекреационные исследования и охрана курортных рекреационных ресурсов Крыма / Гл. ред. В. С. Преображенский. – К., 1982.

14. Соціально-економічна географія України: навч. посібник / За ред. проф. Шаблія О. І. – Львів: Світ, 2000.

15. Шаблій О. І. Основи загальної суспільної географії. – Львів: Видавн. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2003.

Інформаційні ресурси

19. Geografia turystyczna swiata. Część I, II / Pod redakcją Y. Warzyńskiego. – Warszawa, 1996, 1997.

20. www.world-tourism.org

21. www.ukraine-travel.com

22. www.travel.kiev.ua

23. www.tours.kiev.ua

24. www.i-tour.com.ua

25. www.tour.com.ua/link/index.htm

26. www.travel-tour.com.ua

27. www.members.aol.com/chornogora

28. www.tour.crimea.com

29. www.tour.lviv.ua

Викладач

А.І. Червінський